

हंसराज मॉडल स्कूल पंजाबी बाग, नई दिल्ली

शैक्षणिक योजना (2024-2025)

विषय: – संस्कृतम्, कक्षा - अष्टमी

मासाः	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	गृहकार्यम्/कार्यपत्राणि
अप्रैल	प्रथमः पाठः – सुवचनानि व्याकरणकार्यम् – शब्दरूपाणि – किम्, तत्, एतत् पत्रलेखनम्	छात्राः एतानि कार्याणि कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति- <ul style="list-style-type: none">छात्राणां पठनकौशलस्य विकासः भविष्यति नैतिकमूल्यानां विकासः भविष्यति सद्गुणानां विकासः भविष्यति <ul style="list-style-type: none">छात्राः वाक्यानि रचयितुं समर्थाः भविष्यन्तिसर्वनामशब्दरूपाणां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति प्रश्ननिर्माणस्य अभ्यासः भविष्यति <ul style="list-style-type: none">सम्प्रेषणकौशलस्य विकासः भविष्यति 	<ul style="list-style-type: none">श्लोकोच्चारणम् छात्राः पाठस्य श्लोकानाम् उच्चारणं करिष्यन्ति । <ul style="list-style-type: none">शब्दरूपाणां वाक्यप्रयोगं करिष्यन्ति। <ul style="list-style-type: none">पत्रलेखनाभ्यासः – मित्रं प्रति लिखितं पत्रं समुचितपदैः पूरयिष्यन्ति ।	प्रथमः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या – 5,6 पाठाधारितं कार्यपत्रम् । कार्यपत्रम् – प्रश्ननिर्माणम् शब्दरूपाणां वाक्यप्रयोगं करिष्यन्ति। छात्राः पत्रं लेखिष्यन्ति। पृष्ठसंख्या- 143

मासाः	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	कार्यपत्राणि
मई	द्वितीयः पाठः - वसुधैव कुटुम्बकम् व्याकरणकार्यम् - अव्ययपदानि चित्रवर्णनम्	<ul style="list-style-type: none"> छात्रेषु मैत्रीभावनायाः विकासः भविष्यति । परोपकारभावनायाः विकासः भविष्यति । विशेष्य-विशेषणपदानां ज्ञानम् भविष्यति । पाठं पठितुं समर्थाः भविष्यन्ति । कर्तृक्रियापदानां चयनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति । अव्ययपदानां ज्ञानं भविष्यति । वाक्येषु अव्ययपदानां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति । शब्दभेदस्य ज्ञानम् भविष्यति । संस्कृतभाषया वाक्यानि रचयितुं समर्थाः भविष्यन्ति । कर्तृक्रियापदानां प्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति । 	<ul style="list-style-type: none"> कथाकथनम् छात्राः परोपकारस्योपरि एकां नवीनां कथां लेखिष्यन्ति। कार्यपत्रम् – अव्ययपदानां वाक्यप्रयोगः। कार्यपत्रम् – चित्रवर्णनम् 	<p>द्वितीयः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या – 17,18</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यपत्रम् – अव्ययपदानां वाक्यप्रयोगः। कार्यपत्रम् – चित्रवर्णनम् छात्राः चित्रनिर्माणं करिष्यन्ति। पृष्ठसङ्ख्या – 151
जुलाई	कथापूर्तिः तृतीयः पाठः - अहं नदी अस्मि	<ul style="list-style-type: none"> वाक्यरचनाभ्यासः भविष्यति । संस्कृतवाक्यानि अवगन्तुं समर्थाः भविष्यन्ति चिन्तनकौशलस्य विकासः भविष्यति । नदीनां जीवने उपयोगित्वम् अवगमिष्यन्ति । जलस्य महत्त्वम् अवगमिष्यन्ति । भारतीयनदीनां ज्ञानं भविष्यति । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यपत्रम् – कथापूर्तिः छात्राः जलस्य महत्त्वम् अधिकृत्य संस्कृतेन दशवाक्यानि लेखिष्यन्ति । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यपत्रम् – कथापूर्तिः तृतीयः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या – 30,31 पाठात्मकं कार्यपत्रम्

मासाः	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	कार्यपत्राणि
जुलाई	<p>‘क्त्वा’ प्रत्ययः ‘ल्यप्’ प्रत्ययः च</p> <p>सङ्ख्या 1-50</p> <p>चतुर्थः पाठः क्षमस्व महर्षे!</p>	<ul style="list-style-type: none"> भाषाज्ञानं भविष्यति प्रत्यययुतपदानां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति सङ्ख्यापदानां ज्ञानं भविष्यति छात्राः आत्मनिरीक्षणं करिष्यन्ति क्षमायाः महत्त्वम् अवगमिष्यन्ति सद्व्यवहारस्य ज्ञानम् भविष्यति 	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्ययपदानां सूचिनिर्माणम् कार्यपत्रम् – सङ्ख्यापदानां सूचिनिर्माणं स्मरणं च छात्राः महर्षिदयानन्दस्य जीवनस्य सङ्घर्षविषये नवीनपदक्षेपविषये च कानिचित् वाक्यानि लेखिष्यन्ति। 	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्ययपदानां संग्रहणम्। कार्यपत्रम् – सङ्ख्यापदानां सूचिनिर्माणं स्मरणं च <p>चतुर्थः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या –44,45 पाठाधारितं कार्यपत्रम्</p>
अगस्त	<p>कारकाणि उपपदविभक्तिश्च (द्वितीया, तृतीया, चतुर्थी)</p> <p>पञ्चमः पाठः दीव्या गीर्वाण भारती</p>	<ul style="list-style-type: none"> तार्किकचिन्तनस्य विकासः भविष्यति वाक्येषु शब्दरूपाणां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति संस्कृतस्य गौरवज्ञानम् भविष्यति संस्कृतसाहित्यपरिचयः भविष्यति संस्कृतकवीनां नाम्नां ज्ञानं भविष्यति 	<ul style="list-style-type: none"> अभ्यासपत्रम् संस्कृत-प्रश्नोत्तरी – कक्षा द्वयोः वर्गयोः विभक्ता भविष्यति पाठाधारितप्रश्नैः च प्रश्नोत्तर्याः आयोजनं भविष्यति। 	<ul style="list-style-type: none"> अभ्यासपत्रम् <p>पञ्चमः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या –53,54 पाठाधारितं कार्यपत्रम्</p>

	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	कार्यपत्राणि
सितम्बर	षष्ठः पाठः - मधुराणि वचनानि सन्धिः - (दीर्घः, गुणः)	<ul style="list-style-type: none"> जीवनमूल्यानां विकासः भविष्यति भ्रातृभावनायाः विकासः भविष्यति राष्ट्रभक्तेः भावनायाः विकासः भविष्यति तार्किकचिन्तनस्य विकासः भविष्यति सन्धिनियमानां ज्ञानं भविष्यति 	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः जीवनमूल्याधारितान् काञ्चन श्लोकान् लेखिष्यन्ति। 	<p>षष्ठः पाठः - प्रश्नाः - 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या -65,66</p> <ul style="list-style-type: none"> पाठाधारितं कार्यपत्रम् अभ्यासपत्रम्
	शब्दरूपप्रयोगः धातुरूपप्रयोगः अर्धवार्षिकी परीक्षा	<ul style="list-style-type: none"> छात्राः संस्कृतवाक्यानि रचयितुं समर्थाः भविष्यन्ति वाक्येषु शब्दरूपाणां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति मूल्याङ्कनम् 	<ul style="list-style-type: none"> अभ्यासपत्रम् 	<ul style="list-style-type: none"> अभ्यासपत्रम्
अक्टूबर	सप्तमः पाठः- सफलं तस्य जीवितम् सन्धिः - (वृद्धिः, यण्) अष्टमः पाठः क्रोधेन कार्यं न सिध्यति	<ul style="list-style-type: none"> परोपकारभावनायाः विकासः भविष्यति जीवनमूल्यानां विकासः भविष्यति मानवीयगुणानां महत्त्वम् अवगमिष्यन्ति तार्किकचिन्तनस्य विकासः भविष्यति छात्राः अनुशासनस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति छात्राः आत्मचिन्तनं करिष्यन्ति क्षमायाः महत्त्वम् अवगमिष्यन्ति 	<ul style="list-style-type: none"> श्लोकगायनम् - छात्राः सस्वरं श्लोकान् गास्यन्ति। छात्राः श्लोकसम्बद्धानि चित्राणि निर्मास्यन्ति। कथालेखनम् - छात्राः क्रोधशमनस्य काम् अपि एकां संस्कृतकथां सचित्रम् लेखिष्यन्ति 	<p>सप्तमः पाठः - प्रश्नाः - 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या -78,79 पाठास्थाारितं कार्यपत्रम्</p> <p>अष्टमः पाठः - प्रश्नाः - 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या -87,88 पाठास्थाारितं कार्यपत्रम्</p>

मासाः	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	कार्यपत्राणि
नवम्बर	<p>नवमः पाठः अविश्वस्ते न विश्वसेत् तुमुन् प्रत्ययः</p> <p>दशमः पाठः गुणाः पूजास्थानं गुणिषु</p>	<ul style="list-style-type: none"> • बुद्धिपूर्वकं कार्यसंपादनं कर्तुं प्रेरिताः भविष्यन्ति • एकतायाः महत्त्वम् अवगमिष्यन्ति • कर्तृक्रिययोः प्रयोगम् अवगमिष्यन्ति • प्रत्ययान्तपदैः वाक्यरचनाभ्यासः • भाषाज्ञानम् • जीवनदर्शनस्य ज्ञानं भविष्यति • साफल्यप्राप्तेः रहस्यं ज्ञास्यन्ति • जीवने लक्ष्यनिर्धारणं करिष्यन्ति 	<ul style="list-style-type: none"> • वीडियो प्रस्तुतीकरणम् – अस्याः कथायाः दृश्य- श्रव्य(वीडियो)माध्यमेन प्रदर्शनं भविष्यति। • अभ्यासपत्रम् • पात्राभिनयः – • छात्राः पात्रानुसारेण अभिनयपूर्वकं संवादं वदिष्यन्ति । 	<p>नवमः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या –99,100 पाठाधारितं कार्यपत्रम्</p> <p>दशमः पाठः – प्रश्नाः – 4,5,6 पृष्ठसङ्ख्या –110,111 पाठाधारितं कार्यपत्रम्</p>
दिसम्बर	<p>सङ्ख्या – 51 -100</p> <p>एकादशः पाठः हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः</p> <p>कारकम्, उदविभक्तिः (पञ्चमी, षष्ठी, सप्तमी)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सङ्ख्यापदानां ज्ञानं भविष्यति • जीवनमूल्यानां विकासः भविष्यति • चिन्तनकौशलस्य विकासः भविष्यति • भाषाज्ञानम् • शब्दप्रयोगः • शब्दरूपाणां ज्ञानम्(विभक्त्यानुसारेण) 	<ul style="list-style-type: none"> • अभिनयेन सङ्ख्यागीतम् • भावार्थलेखनम् - छात्राः भावार्थम् अनुसृत्य चित्रं निर्माय तदधः भावार्थं लेखिष्यन्ति । • कार्यपत्रम् 	<ul style="list-style-type: none"> • अभिनयेन सङ्ख्यागीतम् • भावार्थलेखनम् - छात्राः भावार्थम् अनुसृत्य चित्रं निर्माय तदधः भावार्थं लेखिष्यन्ति । • कार्यपत्रम्

मासाः	विषयाः/उपविषयाः	अधिगमोद्देश्यानि	गतिविधयः	कार्यपत्राणि
	<p>द्वादशः पाठः</p> <p>स्वाध्यायात् मा प्रमदः</p> <p>पुनरावृत्तिः</p>	<ul style="list-style-type: none"> • विद्यायाः उपयोगित्वं कर्तव्यबोधः च • भारतीयशास्त्राणां ज्ञानम् • भारतीयसंस्कृतेः गौरवज्ञानम् • मूल्याङ्कनम् 	<ul style="list-style-type: none"> • शिक्षाकथनम् – छात्राः स्वाध्यायविषये दशवाक्यानि संस्कृतभाषया लेखिष्यन्ति। • अभ्यासपत्राणि 	<ul style="list-style-type: none"> • शिक्षाकथनम् – छात्राः स्वाध्यायविषये दशवाक्यानि संस्कृतभाषया लेखिष्यन्ति। • अभ्यासपत्राणि
जनवरी	पुनरावृत्तिः प्राग्वार्षिकी परीक्षा च	<ul style="list-style-type: none"> • मूल्याङ्कनम् 		
फरवरी	वार्षिकी परीक्षा	<ul style="list-style-type: none"> • मूल्याङ्कनम् 		